

UCHWAŁA NR VI/32/11
RADY GMINY W KLUKOWIE

z dnia 27 czerwca 2011r.

w sprawie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Klukowo

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz.1591; ze zmianami: Dz. U. z 2002r. Nr 23poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz.1806; Dz. U. z 2003 roku Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568; Dz. U. z 2004roku Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167 poz. 1759; Dz. U. z 2005roku Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; Dz. U. z 2006 roku Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337; Dz. U. z 2007 roku Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218; Dz. U. z 2008 roku Nr 180 poz. 1111, Nr 223 poz. 1458; Dz. U. z 2009 roku Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241; Dz. U. z 2010 roku Nr 28 poz. 142, Nr 40 poz. 230, Nr 106 poz. 675 oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180 poz. 1493; ze zm.: Dz. U. z 2009 roku Nr 206 poz. 1589, Dz. U. z 2010 roku Nr 28 poz. 146, Nr 125 poz. 842) Rada Gminy Klukowo uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Klukowo na lata 2011-2016 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Klukowo.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Tymiński

Załącznik
do Uchwały Nr VI/32/11
Rady Gminy w Klukowie
z dnia 27 czerwca 2011 roku

**Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w
Rodzinie na lata 2011-2016**

Gmina Klukowo

Klukowo 2011r.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26.10.1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.).
4. Uchwała NR XVIII/85/08 Rady Gminy Klukowo z dnia 02 grudnia 2008 roku oraz Uchwały Nr XXVII/123/09 Rady Gminy Klukowo z dnia 30 grudnia 2009 roku w sprawie przyjęcia „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Klukowo na lata 2008 – 2013”.

WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc** to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6.06.1997r. – Kodeks karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem coraz częściej ujawnianym i występuje we wszystkich warunkach społeczno – ekonomicznych. Jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli i władzy nad drugą osobą. Występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej. Jeżeli nie zostaną podjęte stanowcze działania wobec sprawców, to przemoc się powtarza.

Sprawca przemocy narusza podstawowe prawa człowieka np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, a także naraża zdrowie i życie ofiar na poważne szkody. Przemocy domowej często towarzyszy nadużywanie alkoholu. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Dzieci wychowujące się w rodzinach, gdzie występuje przemoc, mogą stać się bezpośrednimi ofiarami przemocy lub jej świadkami. Najbardziej jednoznacznymi skutkami przemocy są różne ślady na ciele dziecka lub urazy fizyczne. Skutki psychiczne doświadczanej przemocy wiążą się z utratą poczucia bezpieczeństwa, miłości i zaufania, niezbędnych do prawidłowego rozwoju dziecka. Dzieci nie chcą lub nie potrafią wprost mówić o doświadczanej w rodzinie przemocy. Ważne jest, aby w zachowaniach dzieci dostrzec sygnały wskazujące, że dziecko może być ofiarą przemocy w rodzinie.

Wnikliwa obserwacja zachowań dzieci oraz dobry kontakt z nimi ze strony nauczycieli, wychowawców, przedstawicieli służby zdrowia może przyczynić się do ujawnienia problemu przemocy w rodzinie oraz zmobilizować dorosłych członków rodziny do jej przerwania i uzyskania skutecznej pomocy.

Dorosłymi ofiarami przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety. Należy zwrócić uwagę także na zagrożenie przemocą domową wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

Przemoc w rodzinie często trwa wiele lat, a ofiary nie szukają pomocy dla siebie i swoich bliskich, co bardzo utrudnia rozpoznanie zjawiska i skuteczną, zewnętrzną interwencję.

Przyczyny tego stanu rzeczy są złożone i najczęściej wynikają z:

- zastraszenia ofiar,
- nadziei na zmianę zachowania sprawcy,
- wstydu i poczucia winy,
- błędnych przekonań na temat przemocy domowej,

- gróźb popełnienia samobójstwa ze strony sprawcy,
- braku wiary w możliwość uzyskania pomocy,
- braku możliwości dotarcia do miejsc, gdzie można uzyskać pomoc,
- izolacji społecznej,
- zależności ekonomicznej od sprawcy,
- warunków bytowych,
- problemów zdrowotnych,
- posiadania dzieci,
- tradycji kulturowych i wartości religijnych.

Rodzaje przemocy w rodzinie:

- przemoc fizyczna – wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, kopanie, duszenie, bicie itp.
- przemoc psychiczna – prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby poprzez np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, ciągłe krytykowanie, stosowanie gróźb, szantażowanie itp.
- przemoc seksualna – wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy.
- przemoc ekonomiczna – prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka lub innej osoby w rodzinie.
- zaniedbanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych, a przemoc w rodzinie, określana także jako przemoc domowa jest przestępstwem ściganym przez prawo. Każdy kto się dowiaduje o przemoc w rodzinie powinien poinformować o tym odpowiednie służby, które zobowiązane są do ochrony ofiar i udzielenia im wszechstronnej pomocy.

DIAGNOZA

Diagnoza sytuacji w Gminie poprzedziła stworzenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Gmina Klukowo liczy 4 771 mieszkańców, w tym 2308 kobiet i 2463 mężczyzn. Swoim zasięgiem obejmuje trzydzieści siedem sołectw i pięć placówek oświatowych. Do placówek oświatowych na terenie Gminy Klukowo uczęszcza 571 dzieci i uczniów, w tym do szkół podstawowych 336, gimnazjów 175 i przedszkoli 60.

Z danych udostępnionych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w bieżącym roku wpłynęło do tej pory 7 wniosków o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe.

Z danych statystycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klukowie wynika, że w roku 2011 (dane do maja 2011 roku) z procedur „Niebieskiej Karty” tut. Ośrodka wynika, że tylko mężczyźni byli sprawcami przemocy. Domniemać można, że przemoc w rodzinie jest tematem bardzo zamkniętym, rzadko wychodzącym poza rodzinę. W związku z tym niniejszy program pozwoli na realne podejście do problemu przemocy i uświadomienie społeczeństwu, jak ważny do rozwiązania jest ten problem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach. Na bieżąco współpracuje z Policją, Kuratorami Sądowymi, Pedagogami placówek oświatowych, służbą zdrowia oraz Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klukowie.

Współpraca dotyczy przede wszystkim poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań.

GLÓWNE CELE I ZAŁOŻENIA

CELEM PROGRAMU JEST TWORZENIA WARUNKÓW DO BARDZIEJ SKUTECZNEGO PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Cele szczegółowe:

1. Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Koordynacja działań lokalnych podmiotów wobec zjawiska przemocy.
3. Podnoszenie świadomości społeczeństwa oraz różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania temu problemowi.
4. Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a szczególnie zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
3. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
4. Udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
5. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

- I. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
  1. Powołanie koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – określenie systemu współpracy poszczególnych instytucji w zakresie przemocy domowej.
  2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży promującej rozwiązywanie konfliktów bez pomocy.
4. Tworzenie Zespołów interdyscyplinarnych w skład, których wchodzi przedstawiciele:
  - Jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
  - Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - Policji,
  - Oświaty,
  - Ochrony zdrowia,
  - Organizacji pozarządowej,
  - Kuratorskiej służby sądowej,
  - W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż powyżej, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Zadania zespołu interdyscyplinarnego.

Głównym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności przez:

1. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
3. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
4. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. Opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

Zespół interdyscyplinarny tworzą grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
2. Monitorowanie sytuacji rodzin, w którym dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
3. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

PROWADZENIE PORADNICTWA I INTERWENCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Proces zapobiegania przemocy w rodzinie wyznacza cztery podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców:

1. Działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne kierowane do ogółu społeczeństwa,
2. Działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.
3. Działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie.
4. Działania korekcyjno – edukacyjne: kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

Działania te będą realizowane poprzez:

1. Udostępnienie do publicznej wiadomości informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
2. Przystąpienie do Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Instytucji i Organizacji Pomagających Ofiarom Przemocy w Rodzinie „Niebieska Karta”.

3. Stosowanie procedury „Niebieskiej karty”.
4. Realizacja programów i przedsięwzięć profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania agresji w szkołach podstawowych i gminnych gimnazjach oraz świetlicach profilaktycznych.
5. Rozwój sieci instytucji wspierających ofiary przemocy – w szczególności konsultacje psychologiczne.

OCHRONA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

1. Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy.
2. Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy rozpocznie się spotkaniem wszystkich instytucji i osób zaangażowanych w program, w trakcie którego zostaną omówione role i zadania poszczególnych partnerów programu działających na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki własne gminy oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

CZAS REALIZACJI

Realizacja działań zawartych w programie nastąpi w przeciągu kilku lat. Będzie miała charakter ciągły i będzie poddawana ewaluacji, która pozwoli na udoskonalenie kierunków zamierzonych działań.

REALIZATOR PROGRAMU

Interdyscyplinarny zespół do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klukowie.